

„Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 20.5.2002“

Č.j.: S 84/2000 – 1100/02–VO1

V Brně dne 29. dubna 2002

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vydává ve správním řízení S 84/2000 zahájeném dne 30. listopadu 2000 z vlastního podnětu na základě § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 12 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, ve věci možného zneužití dominantního postavení účastníkem správního řízení, společností UPC Česká republika, a.s., se sídlem Závěšova 5, Praha 4, IČ: 00 56 22 62, ve správním řízení zastoupeným JUDr. Jiřím Voršilkou, advokátem advokátní kanceláře Pelikánová, Voršilka, Zoufalý a partneři, Praha 1, Národní třída 10, na základě plné moci ze dne 9. února 2001, toto

r o z h o d n u t í :

Správní řízení se podle ustanovení § 30 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů,

z a s t a v u j e.

O d ů v o d n ě n í

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) zahájil dne 30. listopadu 2000 z vlastního podnětu správní řízení s účastníkem řízení ve věci možného zneužití dominantního postavení podle § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Možné porušení zákona účastníkem řízení na újmu spotřebitelů Úřad spatřoval v tom, že tento stanovil pro jednotlivé společnosti patřící do skupiny ovládané UPC působící na trhu provozování televizního vysílání prostřednictvím televizních kabelových rozvodů (společnosti Dattelkabel, a.s., se sídlem Antala Staška 32, Praha 4, nyní Závěšova 5, Praha 4, Kabel Net Holding, a.s., se sídlem Závěšova 5, Praha 4, UPC Česká republika, a.s., se sídlem Závěšova 5, Praha 4 a Kabel Net Brno, a.s. se sídlem Královopolská 139, Brno) nepřiměřené zvýšení cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001. Dopisem ze dne 15. prosince 2000 Úřad

rozšířil předmět správního řízení o podezření na nepřiměřené zvýšení cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001. Možné porušení zákona účastníkem řízení na újmu spotřebitelů Úřad spatřoval též v souvislosti s jeho opatřením, kterým centralizoval stávající zákaznická centra všech shora uvedených společností skupiny UPC do jednoho místa. Dopisem Úřadu ze dne 8. února 2001 byl předmět správního řízení rozšířen o podezření na porušení § 9 odst. 3 zákona v souvislosti s oznámením účastníka řízení zákazníkům o zvýšení ceny za programové nabídky od 1. ledna 2001.

Odstraněno: Dopisem ze dne 15. prosince 2000 Úřad rozšířil předmět správního řízení o podezření na nepřiměřené zvýšení cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001.

Zjištěné skutečnosti a údaje

Účastník řízení, společnost UPC Česká republika, a.s. (dále jen „UPC ČR“), je dceřinou společností nizozemské společnosti UPC Czech Holding B.V., se sídlem Frederick Roeskestraat 123, 1076 EE, Amsterdam, Nizozemí, která je jejím stoprocentním vlastníkem.

UPC Czech Holding B.V. vlastní i některé další společnosti provozující síť kabelových rozvodů na území České republiky – Dattelkabel, a.s., Kabel Net Holding, a.s. a Kabel Net Brno, a.s. Jmenované společnosti (včetně UPC ČR), vlastněné UPC Czech Holding B.V., vytvářejí tzv. skupinu společností UPC.

Účastník řízení je právním nástupcem společnosti Kabel Plus, a.s. Vystupuje jako soutěžitel na trhu služeb spočívajících v dodávkách televizního signálu (k relevantnímu trhu viz níže) a jeho působnost je soustředěna na území České republiky tak, jak to vyplývá z platných rozhodnutí o registraci vydaných Radou České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání (spr. spis č.l. 14 - 35).

Počátkem roku 2000 měla UPC ČR 6 regionálních zákaznických středisek (Praha, Brno, Ostrava, Olomouc, Hradec Králové a Liberec), která vznikla soustředěním malých zákaznických středisek z menších měst a městských částí. Do konce srpna 2000 byla regionální střediska postupně zrušena a zákaznický servis byl převeden do Zákaznického centra v Praze. Spolu s přechodem služeb do Prahy byly přesměrovány všechny lokální telefonní linky na náklady UPC ČR do Prahy tak, že zákazníci ze všech měst mohou volat na lokální telefonní číslo, které je přesměrováno do Prahy, a za hovor platí pouze místní telefonní poplatky.

Účastník řízení stanovil s účinností od 1. ledna 2001 pro své klienty nové ceny nabízených programových nabídek – nabídka MINI zahrnuje 10 televizních programů za cenu 148,- Kč (v roce 2000 ve výši 116,- Kč), a nabídka KLASIK s maximální počtem 35 programů (v závislosti na lokalitě) stojí v Praze a Brně 378,- Kč a mimo jmenovaná města 366,- Kč (v roce 2000 byla uplatňována jednotná cena 333,- Kč).

Ve všech uvedených případech došlo k nárůstu cen za poskytované programové nabídky. U nabídky MINI se cena zvýšila o 28 %, u nabídky KLASIK v Praze a Brně o 14 % a mimo tato města o 10 %.

Klienti účastníka řízení byli o plánovaném navýšení cen za programové nabídky MINI a KLASIK informováni prostřednictvím „*Informace pro uživatele služeb společnosti UPC Česká republika*“ v průběhu měsíce listopadu 2000. Úřad se proto v souvislosti s předmětem

správného řízení zabýval smluvní úpravou lhůty, která je nezbytná pro ohlášení změny poplatků spojených s poskytováním televizních služeb.

Relevantní trh

Relevantní trh se obecně chápe jako místo, kde se střetává nabídka s poptávkou. Věcně jsou do něho zahrnuty všechny výrobky nebo služby, které spotřebitel pokládá z hlediska jejich vlastností, ceny a zamýšleného způsobu použití za shodné, zaměnitelné nebo vzájemně zastupitelné. Z hlediska geografického je trh definován jako oblast, do které dotčené podniky dodávají zboží či služby, v níž jsou soutěžní podmínky dostatečně stejnorodé, přičemž může být rozlišena od sousedních oblastí, jsou-li na nich dány dostatečně odlišené soutěžní podmínky. Při vymezení relevantního trhu z hlediska časového je třeba vzít v úvahu minulý a očekávaný vývoj v čase, přičemž relevantní trh budou tvořit pravidelné, případně relativně trvale se opakující dodávky.

Ve správním řízení vymezil Úřad trh následovně:

- **věcně** – služby spočívající v dodávkách televizního signálu;
- **geograficky** – lokalitami, do nichž je televizní signál dodáván prostřednictvím kabelového rozvodu účastníka řízení (specifikace lokalit je uvedena na str. 7 – 8 tohoto rozhodnutí);
- **časově** – trh s trvalými dodávkami.

Věcné vymezení relevantního trhu

Nejprve se Úřad zaměřil na posouzení, zda je z technického hlediska možné nahradit službu (zboží) dodávanou účastníkem řízení.

V České republice existují 4 celoplošné televizní okruhy – ČT1, ČT2, TV Nova a TV Prima – a dále poměrně velký počet regionálních a lokálních televizních studií, která v naprosté většině sdílejí společné kmitočty se společností FTV Premiéra (TV Prima) a jsou jim vyhrazena tzv. časová okna, ve kterých vysílají na vlastní licenci. Domácnosti v České republice mohou rovněž přijímat terestricky šířené programy zahraničních vysílatelů (zejména v pohraničních oblastech), zahraniční satelitní programy a placené televizní programy.

Při analýze sledovanosti jednotlivých televizních stanic dle dlouhodobých průměrných hodnot zaujímají výše uvedené 4 celoplošné televizní okruhy cca 95 %. Na ostatní programy (satelitní, placené, lokální televizní kanály a informační kanály) připadá v průměru kolem 5 %. Na základě těchto dlouhodobých výsledků se Úřad zabýval především těmi způsoby přenosu televizního signálu, jejichž prostřednictvím může divák sledovat všechny 4 celoplošně vysílané televizní okruhy (ČT1, ČT2, Nova, Prima).

Dle zjištění Úřadu mohou být celoplošné televizní okruhy zákazníkem přijímány buď televizními kabelovými rozvody nebo terestricky.

Televizní kabelové rozvody (dále jen „TKR“) umožňují dodávku televizního signálu koaxiálními nebo optickými kabely od zdroje televizního signálu až k přijímačům uživatelů TKR, přičemž uživatele TKR je třeba chápat jako přesně vymezený okruh osob, které mají uzavřenou smlouvu o dodávce televizního signálu s příslušnou společností provozující

vysílání v TKR. Zdrojem signálu je hlavní stanice s centrem pro příjem družicových i pozemních signálů. Následuje páteční síť, ze které odbočuje signál k jednotlivým domům, v nichž je hvězdicový rozvod, to znamená, že každý účastník má přívod od rozbočovače na vstupu do domu. Tento způsob umožňuje, aby každý účastník mohl přijímat jen tu nabídku programů, na kterou má uzavřenu smlouvu s provozovatelem vysílání v TKR.

Účastník řízení předkládá uživateli komplexní nabídku sestávající z 10 televizních programů v nabídce MINI a 35 programů v nabídce Klasik. Kromě toho umožňoval uživateli v určených městech získat prémiové kanály HBO, Sport 1 a Private Gold, přičemž poslední dva uvedené kanály byly vysílané až v roce 2001. Proto se jimi Úřad při své analýze nezabýval.

Terestricky lze signál přijímat pomocí individuální antény (jedná se především o rodinné domky), společné televizní antény (zejména domy o více bytových jednotkách), systémem MMDS nebo satelitem.

Individuální televizní antény (dále jen „IA“) jsou zařízení umožňující přechod elektromagnetické energie, která přenáší televizní vysílání, z volného prostoru do kabelového vedení. Spojením několika individuálních televizních antén, systému zesilovačů a vybudováním kabelového rozvodu po domě o více bytových jednotkách vznikají společné televizní antény (dále jen „STA“). Rozvody STA jsou budovány v sériové konfiguraci, což znamená, že televizní signál je přístupný všem nájemníkům v příslušném domě bez možnosti vyloučit některého z nájemníků. Uživatelé STA nemají uzavřenu žádnou zvláštní smlouvu o dodávce televizního signálu a na provoz a údržbu STA přispívají rovným dílem. V době zavádění televizního vysílání prostřednictvím TKR ojediněle docházelo v některých lokalitách k odstraňování přijímacích antén a eventuelně i zesilovačů pro příjem terestricky šířeného televizního vysílání. Pořízení nové přijímací antény a zesilovače pro dům s několika desítkami bytových jednotek v případě příjmu 4 celoplošně vysílaných televizních stanic je otázka cca 20 000 Kč. Je samozřejmě možné doplnit STA o zařízení pro satelitní příjem a rozšířit tak nabídku televizních stanic.

Televizní signál lze šířit též prostřednictvím systému MMDS (multikanálového mikrovlnného distribučního systému). V systému MMDS není k přenosu televizního signálu mezi hlavní stanicí a jednotlivými domy použit kabel, ale televizní signál je šířen do jednotlivých příjmových zařízení vzduchem. Terestricky šířený signál zahrnující několik televizních programů je možno pomocí speciální antény a dekodovacího zařízení přijímat v místech, která jsou v přímé viditelnosti vysílače. Rozvod signálu po jednotlivých domech je prováděn kabelovým rozvodem. Speciální anténa a dekodovací zařízení je dodáno uživateli společností, která provozuje vysílání v systému MMDS, a to na základě podpisu smlouvy o dodávce televizního signálu. Tato možnost šíření TV signálu byla rozhodnutím Českého telekomunikačního úřadu ukončena na konci roku 2001. Protože však v období, kdy bylo možné zneužití dominantního postavení účastníkem řízení zkoumáno, bylo systémem MMDS možné přijímat TV signál, Úřad zahrnul příjem TV signálu prostřednictvím systému MMDS do svých analýz.

Prostřednictvím telekomunikační družice je na jednom kmitočtu šířeno několik desítek digitálních TV programů. V České republice začala v roce 1998 tuto službu nabízet Česká televize a Prima TV jako balíček Czech links a ke konci roku 2000 zavedla satelitní digitální vysílání společnost UPC pod názvem UPC Direct. V praxi je příjem těchto TV programů zajištěn tak, že zákazník uzavřením smlouvy a zaplacením vratné zálohy získá digitální satelitní přijímač a přístupovou kartu, která umožňuje přijímat pouze zaplacenou programovou nabídku. Vzhledem k tomu, že služba Czech links je finančně náročná (samotné pořízení digitálního přijímacího zařízení přesahuje 10 000 Kč) a není možné jejím prostřednictvím přijímat signál TV Nova, je v České republice málo rozšířená. Služba UPC Direct je zákazníkům nabízena teprve krátkou dobu a neobsahuje celoplošné české vysílané programy (ČT 1, ČT 2, TV NOVA, PRIMA TV).

Dalším způsobem příjmu TV signálu je analogové satelitní vysílání, kdy je analogový TV signál vyslán z telekomunikačních družic. Poměrně vysoká kvalita příjmu TV signálu je zaručena prakticky na celém území České republiky, avšak přijímací zařízení je nákladnější než u pozemního vysílání. Největším omezením tohoto systému pro českého diváka je absence českých programů.

Z výše uvedených možností příjmu TV signálu - terestricky (individuální antény, společné televizní antény, systém MMDS, analogový nebo digitální satelit) nebo prostřednictvím TKR – se Úřad z důvodu absence české vysílaných programů dále nezabýval šířením TV signálu analogovými nebo digitálními satelity.

Úřad se proto dále zaměřil na rozdíly mezi kvalitou příjmu televizního signálu šířeného pomocí individuálních antén, společných televizních antén, systémem MMDS a prostřednictvím TKR. Kvalita příjmu terestricky šířeného televizního signálu je dána především polohou přijímací antény vůči vysílacímu zařízení. V místech, kde je zajištěna přímá viditelnost mezi vysílací a přijímací anténou, by neměl být zásadní rozdíl mezi příjmem TKR, MMDS, STA a IA. V místech, kde přímá viditelnost mezi vysílací a přijímací anténou není, si zajištění příjmu kvalitního televizního signálu šířeného terestricky vyžaduje vyšší investice do přijímacího zařízení a v některých lokalitách je dokonce kvalitní televizní signál prakticky nedostupný. Na druhou stranu je třeba konstatovat, že většina sítí TKR (včetně sítí společnosti UPC ČR) je vybudována v sídlech s větším počtem obyvatel, kde zpravidla nebudují problémy se zajištěním kvalitního terestricky šířeného televizního signálu.

Dle zjištění Úřadu je možné všechny čtyři celoplošné televizní stanice přijímat prostřednictvím IA nebo STA bez větších problémů ve všech lokalitách, v nichž společnost UPC ČR působí. Kvalita příjmu jednotlivých programů se však odvíjí od místních podmínek v závislosti na terénních nerovnostech a překážkách a může se značně lišit i dům od domu.

Z lokalit, v nichž má společnost UPC ČR vybudovány své sítě, byl signál MMDS, šířený společností Kabel Net Holding, a.s., dostupný pouze v Praze a v Brně. Kvalitativně je tento způsob příjmu televizního signálu v obou uvedených lokalitách naprosto srovnatelný s příjmem prostřednictvím TKR.

Na základě provedené analýzy způsobů dodávky TV signálu Úřad vymezil relevantní trh z věcného hlediska jako trh služby spočívající v dodávkách televizního signálu. Na takto

vymezeném relevantním trhu působí společnosti provozující vysílání TV signálu prostřednictvím sítí TKR a společnosti dodávající televizní signál systémem MMDS. Z důvodu absence česky vysílaných programů se Úřad dále nezabýval šířením TV signálu analogovými nebo digitálními satelity.

Do takto věcně vymezeného relevantního trhu nebyl zahrnut příjem televizního signálu prostřednictvím IA a STA z následujících důvodů:

- Při příjmu televizního signálu prostřednictvím STA (eventuelně IA) nevstupuje uživatel do smluvního vztahu s dodavatelem signálu. Televizní signál v STA je dodáván všem nájemníkům (případně družstevníkům) v daném domě včetně dalších služeb, které jim správce objektu zajišťuje, za poplatek. Užívání STA tak platí všichni nájemníci v domě. Samotná možnost pořízení či zprovoznění vlastního zařízení na příjem televizního signálu nepředstavuje konkurenci sítím TKR (popř. vysílání prostřednictvím systému MMDS). O konkurenci by šlo pouze v případě využití jiné běžně nabízené služby, vycházející z hlediska spotřebitele ze stejných principů, tedy smluvního zajišťování dodávek televizního signálu s obdobnými náklady a obdobným mechanismem fungování. Takovou alternativou není ani pořízení individuálního zařízení pro příjem televizního signálu ani využití STA. Poněvadž však služba dodávky TV signálu je založena na existenci smluvního vztahu mezi soutěžitelem (dodavatelem TV signálu) a spotřebitelem, je třeba ji vymezit jako odlišný relevantní trh od ostatních způsobů dodávky TV signálu.
- Individuální zajištění příjmu některých programů (např. HBO, Spektrum, Hallmark, Infokanál příslušné městské části, atd.) je buď nemožné nebo technicky a finančně velmi obtížně zajiřitelné.
- STA díky svému sériovému uspořádání neumožňují nabízet v jednom domě více než jednu programovou nabídku.
- Kvalita příjmu televizního signálu prostřednictvím STA nebo IA může být v některých obytných domech, díky místním podmínkám, významně horší ve srovnání s TKR a v některých případech může být televizní signál dokonce nedostupný.

Služba dodávky TV signálu tedy není zastupitelná s jinými způsoby dodávky TV signálu, protože u ostatních způsobů dodávky TV signálu spotřebitel nevstupuje do smluvního vztahu s dodavatelem TV signálu. Služba dodávky TV signálu prostřednictvím TKR je tedy z důvodů výše uvedených plně zastupitelná pouze se službou dodávky TV signálu systémem MMDS.

Úřad dále zkoumal relevantní trh také z hlediska nabídkové substituce s cílem zjistit, zda je pravděpodobné, že při nárazovém zvýšení ceny za předmětnou službu nebo při změně podmínek na trhu vstoupí nebo mohou vstoupit na tento trh noví soutěžitelé, kteří se tak stanou reálnými konkurenty stávajícímu dodavateli. Současná situace na dotčeném trhu v České republice, stejně jako jinde ve světě, je charakteristická rychlým vývojem nových technologií a postupující liberalizací v oblasti rychle konvergujících elektronických komunikací a širokopásmových služeb.

S ohledem na končící výlučná práva společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. v hlasových službách a také s ohledem na rychlý vývoj nových technologií a s tím související nové služby je pravděpodobné, že v budoucnosti dojde na trhu dodávky služby TV signálu k rozšíření konkurence. Nejen ČESKÝ TELECOM, a.s., ale i další provozovatelé celoplošných sítí (např. energetických, dopravních) již podnikají nebo budou moci v blízké budoucnosti podnikat v oboru telekomunikačních služeb při poskytování širokopásmových telekomunikačních služeb. V dohledné době se za substituty, které budou mít vliv na vymezení relevantního trhu, budou moci považovat také následující způsoby přenosu TV signálu:

- digitální pozemské TV vysílání (jediným vysílačem pracujícím na jediném televizním kanálu je možné vysílat několik televizních programů a kromě toho i množství nesouvisejících dat);
- klasické telefonní linky (prostřednictvím digitálního zkapacitnění telefonních linek lze na jedné telefonní lince současně využívat hlasové a datové služby, především internetové, případně přenos digitálního videa v reálném čase);
- Internet (v současné době jsou v ČR po Internetu přenášeny některé programy TV NOVA a některé pořady ČT);
- UMTS (jejich technologie umožňuje kromě přenosu internetových služeb dokonce přenos videa v reálném čase);
- vysokonapěťové energetické sítě (TV signál lze přijímat klasickou zásuvkou pro odběr elektrické energie – v současné době se tento alternativní způsob příjmu TV signálu jeví jako nejvíce perspektivní; zkušební provoz probíhá již například v Německu).

Geografické vymezení relevantního trhu

Úřad vymezil relevantní trh z hlediska geografického lokalitami, do nichž je dodáván televizní signál prostřednictvím kabelového rozvodu účastníka řízení. Těmito lokalitami jsou na základě rozhodnutí Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání č.j. Ru/177/99 ze dne 17.8.1999 České Budějovice a okolí (Rudolfovo, Roudná, Borek, Včelná, Zliv), rozhodnutí č.j. Ru/178/99 ze dne 17.8.1999 Olomouc a okolí (včetně Samotíšky) a rozhodnutí č.j. Rg/97/99/3273 ze dne 5.10.1999 (I. Praha – Praha 2, Praha 3, Praha 4, Praha 6, Praha 8, Praha 9, Praha 10, Praha 11, Praha 13, Praha 15, II. Střední Čechy – Brandýs nad Labem, Čelákovice, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Nové Strašecí, Slaný, III. jižní Čechy – České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Pelhřimov, Strakonice, Třeboň, Velešín, Veselí nad Lužnicí, Zliv, IV. západní Čechy – Domažlice, Horažďovice, Karlovy Vary, Nýřany, Plzeň, Sokolov, Sušice, V. severní Čechy – Bílina, Česká Lípa, Dolní Bousov, Jablonec nad Nisou, Liberec, Lovosice, Mladá Boleslav, Most, Ústí nad Labem, Železný Brod, VI. východní Čechy – Dvůr Králové nad Labem, Hořice v Podkrkonoší, Hradec Králové, Choceň, Chrudim, Jičín, Náchod, Nová Paka, Rychnov nad Kněžnou, Svitavy, Trutnov, Vysoké Mýto, Žamberk, VII. jižní Morava – Adamov, Blansko, Brno, Hodonín, Třebíč, Znojmo, VIII. střední Morava – Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Hranice na Moravě, Hulín, Jindřichov a část Nové Losiny, Kojetín, Kroměříž, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Staré Město pod Sněžníkem, Šternberk, Šumperk, Uherské Hradiště, Uničov, Velká Bystřice, Vyškov, IX. severní Morava – Albrechtice, Bruntál,

Frydek-Místek, Havířov, Hlučín, Karviná, Krnov, Nový Jičín, Opava, Orlová, Ostrava, Valašské Meziříčí, Vsetín) (spr. spis č.l. 14 – 35). Případné podrobnější informace o geografické působnosti účastníka řízení jsou uvedeny přímo ve zmíněných rozhodnutích Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání.

Z výše uvedeného vyplývá, že nelze z geografického hlediska vymezit relevantní trh jako Českou republiku, poněvadž příslušná společnost provozující kabelovou televizi má omezený okruh působnosti – každá působí na odlišném území. I v jednom městě působí dle znalostí Úřadu více kabelových televizí, ovšem výjimečně v rámci jednotlivých domů.

Výraznou překážkou pro vstup více provozovatelů sítě TKR na stejné území je zejména postup měst, obcí, městských částí, které uzavírají smlouvy většinou jen s jedním provozovatelem sítě TKR pro konkrétní lokalitu (tj. ulici, sídliště, ale i celou obec, městskou část či město samo).

Vstup konkurence na území, kde působí účastník řízení, je v současné době málo pravděpodobný rovněž z důvodů vysoké finanční a investiční náročnosti podnikání a existence dalších bariér vstupu.

Časové vymezení relevantního trhu

Z hlediska časového byl relevantní trh vymezen jako trh s trvalými dodávkami. Z celkového charakteru služby vyplývá, že se nejedná o dodávky nahodilé, neboť je nutno vybudovat za nemalých vstupních nákladů zařízení, jímž by bylo možno televizní signál „získat“ a dále dopravit k uživateli.

Postavení účastníka řízení na relevantním trhu

Na trhu, kde účastník řízení působí samostatně a kde tedy není možnost zajistit si službu dodávky TV signálu jiným způsobem (Brandýs nad Labem, Čelákovice, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Nové Strašecí, Slaný, České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Pelhřimov, Strakonice, Třeboň, Velešín, Veselí nad Lužnicí, Zlív, Domažlice, Horažďovice, Karlovy Vary, Nýřany, Plzeň, Sokolov, Sušice, Bílina, Česká Lípa, Dolní Bousov, Jablonec nad Nisou, Liberec, Lovosice, Mladá Boleslav, Most, Ústí nad Labem, Železný Brod, Dvůr Králové nad Labem, Hořice v Podkrkonoší, Hradec Králové, Choceň, Chrudim, Jičín, Náchod, Nová Paka, České Budějovice a okolí (Rudolfov, Roudná, Borek, Včelná, Zlív), Olomouc a okolí (včetně Samotíšky), Rychnov nad Kněžnou, Svitavy, Trutnov, Vysoké Mýto, Žamberk, Adamov, Blansko, Hodonín, Třebíč, Znojmo, Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Hranice na Moravě, Hulín, Jindřichov a část Nové Losiny, Kojetín, Kroměříž, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Staré Město pod Sněžníkem, Šternberk, Šumperk, Uherské Hradiště, Uničov, Velká Bystřice, Vyškov, Albrechtice, Bruntál, Frydek-Místek, Havířov, Hlučín, Karviná, Krnov, Nový Jičín, Opava, Orlová, Ostrava, Valašské Meziříčí, Vsetín), zaujímá monopolní postavení.

V lokalitách Praha (Praha 2, Praha 3, Praha 4, Praha 6, Praha 8, Praha 9, Praha 10, Praha 11, Praha 13, Praha 15) a Brno zaujímal ve sledovaném období díky soutěži mezi společnostmi UPC ČR (kabelový rozvod) a Kabel Net Holding, a.s. (MMDS) ve službě dodávky TV signálu dominantní postavení, nicméně počet zákazníků společnosti Kabel Net

Holding, a.s. byl zanedbatelný ve vztahu k počtu zákazníků společnosti UPC ČR (dle odhadu Úřadu do cca 5 %). V žádném případě tedy nemohlo být existencí vysílání v systému MMDS v uvedených lokalitách zpochybněno dominantní postavení účastníka řízení na relevantním trhu.

Úřad má tak v souladu s § 9 zákona za prokázané, že účastník řízení zaujímá monopolní, resp. dominantní postavení na trhu služeb spočívajících v dodávce televizního signálu na určitém, přesně vymezeném území. Kompetence Úřadu k řešení případu je tedy dána.

Vzhledem k tomu, že v lokalitách, kde působí účastník řízení, zůstávalo ve sledovaném období spotřebiteli více možností, jak uspokojit tržní poptávku po službách dodávky televizního signálu (TKR nebo MMDS), nejsou služby dodávky televizního signálu vázány na existenci přenosové sítě TKR a nelze tedy hovořit o síťovém monopolu. Také je třeba rozlišovat mezi službami dodávky signálu po sítích TKR a faktickou existencí těchto TKR sítí, resp. vlastníků TKR sítí nemusí být zároveň vlastníkem registrace na dodávku TV signálu prostřednictvím těchto sítí. Kabelové televize tedy nelze považovat za přirozený monopol.

Právní posouzení případu

Především je třeba uvést, že dne 1. července 2001 nabyl účinnosti zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, který zrušil zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb. se řízení zahájená přede dnem účinnosti tohoto zákona dokončí podle dosavadních předpisů.

Proto Úřad při posuzování jednání účastníka řízení postupoval dle ustanovení obsažených v zákoně č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů. V ustanovení § 9 odst. 3 tohoto zákona je uvedeno: „Monopolní nebo dominantní postavení nesmí být soutěžitelem zneužíváno na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů, ani na úkor veřejného zájmu.“

Toto ustanovení obsahuje generální klauzuli, která výslovně zakazuje jakékoliv zneužití dominantního postavení na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů, tj. není sankcionována pouhá existence dominantního postavení, která sama o sobě nezakládá žádný protiprávní stav, ale až zneužití takového postavení, které je v rozporu se zákonem, a jako takové správním deliktem. Přitom je nutné poukázat na fakt, že zneužití dominantního postavení na trhu zakládá objektivní odpovědnost subjektu, který danou, zákonem stanovenou, povinnost porušil.

Možné porušení zákona účastníkem řízení na újmu spotřebitelů Úřad spatřoval v tom, že tento stanovil pro jednotlivé společnosti patřící do skupiny ovládané UPC působící na trhu provozování televizního vysílání prostřednictvím televizních kabelových rozvodů (společnosti Dattelkabel, a.s., se sídlem Antala Staška 32, Praha 4, nyní Závišova 5, Praha 4, Kabel Net Holding, a.s., se sídlem Závišova 5, Praha 4, UPC Česká republika, a.s., se sídlem Závišova 5, Praha 4 a Kabel Net Brno, a.s. se sídlem Královopolská 139, Brno) nepřiměřené zvýšení cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001 a dopisem ze dne

15. prosince 2000 Úřad rozšířil předmět správního řízení o podezření na nepřiměřené zvýšení cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001.

Tabulka: Vývoj ceny za programové nabídky účastníka řízení v letech 1998 – 2001

Rok	KLASIK	MINI	Meziroční nárůst	
1998	210,-	69,-		
1999	255,-	89,-	21 %	33 %
2000	333,-	116,-	31 %	26 %
2001	366,-/378,-	148,-	10 %/14 %	28 %

Tabulka udává cenu společnosti UPC ČR připadající na jednoho klienta a měsíc. Pro roky 1998 a 1999 byly použity hodnoty společnosti Kabel Plus Praha, a.s., poněvadž v té době existovaly jako samostatné subjekty jednotlivé regionální společnosti skupiny Kabel Plus, které byly sloučeny do společnosti Kabel Plus, a.s., jejímž právním nástupcem se stala od 1.9.2000 společnost UPC Česká republika, a.s. Nicméně ceny jednotlivých společností se významně nelišily, a proto použitím cen pouze jedné ze společností nedošlo ke zkreslení.

Ze srovnání vývoje cen za programové nabídky z let 1998 – 2001 Úřad zjistil, že ceny za programovou nabídku sice rok od roku ve sledovaném období narůstaly, ale jednalo se o kontinuální vývoj. Postupné navyšování ceny nevytvářelo u zákazníků dojem, že se ceny nebudou dále zvyšovat. Zákazníci si tedy mohli zajistit i jiný způsob příjmu televizního signálu. Dokladem může být skutečnost, že celkový počet klientů účastníka řízení od roku 1998 klesl z původních přibližně ..... (*obchodní tajemství*) na současných přibližně ..... (*obchodní tajemství*).

Jako důvod zvýšení cen za programovou nabídku účastník řízení uvedl každoroční vyrovnání inflace a snížení ztráty, která mu vzniká provozem sítí kabelové televize. Navíc náklady ovlivnily některé objektivní skutečnosti, na které nemá účastník řízení vliv. Jedná se zejména o oslabení české koruny vůči americkému dolaru (USD je měnou, za kterou skupina UPC nakupuje podstatnou část programů, technologií technického vybavení, atd). Jako další důvod uvedl účastník řízení změnu legislativy – nová úprava věcných břemen, registrací a licencí v telekomunikačním zákoně, každoroční zvyšování autorských poplatků, plošné přesmlouvání všech zákazníků v souvislosti s novelizací občanského zákoníku atd. Dále účastník řízení uvedl, že růst cen je vyvážen rozšířením programové nabídky. V nabídce KLASIK přibyly programy Discovery Channel, Animal Planet, Romantica, MTV, CNN, Cartoon/TCM, které jsou šířeny buď v české nebo slovenské verzi. Nabídka MINI byla dle účastníka řízení konsolidována. Obsahuje programy provozovatelů ze zákona a z licencí šířené terestricky, infokanál POSEL, který je zaměřený na informování občanů v příslušných oblastech, jeden tzv. promo kanál určený k prezentaci programů vysílaných v nabídce KLASIK a prémiových programů a další čtyři kanály. S ohledem na výše uvedené skutečnosti nelze zvýšení cen za programové nabídky (u nabídky MINI činilo 28 % a u nabídky KLASIK 10 % nebo 14 %) od 1.1.2001 považovat za nepřiměřené.

V řízení bylo zjištěno, že každá ze společností patřících do skupiny společností UPC je samostatným právním subjektem (samostatnou právnickou osobou), který působí na relevantním trhu na své jméno a na svou odpovědnost, nikoli prostřednictvím účastníka řízení. Byť by tedy došlo v rámci společného vedení společností skupiny UPC k určitému rozhodnutí týkajícímu se stanovení výše ceny za služby kabelové televize, každá ze společností nese samostatně i důsledky případného protisoutěžního jednání, neboť oznamuje a realizuje opatření přijatá vůči klientům samostatně v rámci své kompetence samostatného podnikatelského subjektu. Účastník řízení se tedy nemohl dopustit porušení zákona nepřiměřeným zvýšením cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001 pro jednotlivé společnosti patřící do skupiny společností UPC (Dattelkabel, a.s., se sídlem Antala Staška 32, Praha 4, nyní Závišova 5, Praha 4, Kabel Net Holding, a.s., se sídlem Závišova 5, Praha 4, UPC Česká republika, a.s., se sídlem Závišova 5, Praha 4 a Kabel Net Brno, a.s. se sídlem Královopolská 139, Brno).

Další možné porušení zákona účastníkem řízení na újmu spotřebitelů Úřad spatřoval též v souvislosti s jeho opatřením, kterým centralizoval stávající zákaznická centra všech shora uvedených společností skupiny UPC do jednoho místa. Dle zjištění Úřadu účastník řízení po vstupu zahraničního investora do společnosti nejprve postupně soustředil malá zákaznická střediska do 6 regionálních, která následně během června až srpna roku 2000 zrušil a zákaznický servis převedl do Zákaznického centra v Praze.

Zákazníci byli informováni o centralizaci zákaznického servisu dle vyjádření účastníka řízení i předložených důkazů např. na poukázkách, které zákazníci dostávali adresně každý měsíc poštou po dobu 3 měsíců, na oznámení umístěném na dveřích zákaznického střediska, v článku v magistrátních novinách HALÓ Brno distribuovaných v červnu 2000 do všech domácností v Brně, v zákaznickém časopise JUPÍÍÍ, v direct mailové zásilce distribuované do 400 000 domácností v dosahu sítí UPC ČR apod.

Provozní doba nového zákaznického centra je, narozdíl od dřívější praxe místních nebo regionálních středisek, od pondělí do soboty, od 7.00 do 22.00 hodin, mimo pracovní dobu je zákazníkům k dispozici telefonní záznamník.

Obsluha zákazníků je poskytována na vyšší technické i odborné úrovni, kterou nebylo možno dříve zajistit (operátoři procházejí speciálním školením, každý z operátorů má na svém počítači přímý přístup ke všem údajům týkajícím se plateb zákazníka, služeb dostupných v místě jeho bydliště apod.).

Zákazníci dříve navštěvovali bývalá zákaznická centra osobně téměř výhradně za účelem hotovostních plateb. Z tohoto důvodu bylo ve spolupráci s Českou poštou, s.p., umožněno zákazníkům hradit poplatky za službu kabelové televize prostřednictvím soustředěného inkasa plateb, tzv. SIPO. Tento způsob platby je osvobozen od dalších poplatků. Kromě toho mohou zákazníci platit za služby kabelové televize také bankovním převodem ze svého účtu nebo poštovní poukázkou.

Všechny lokální telefonní linky byly na náklady účastníka řízení přesměrovány do Prahy. U převážné většiny zákazníků (tj. těch, kteří komunikovali se zákaznickým servisem telefonicky) se přechod do Prahy vůbec neprojevil, neboť zákazníci ze všech měst mohou

volat na své původní místní telefonní číslo, které zůstalo zachováno a které je automaticky přepojeno do Prahy, a platí přitom pouze místní telefonní poplatky.

Od září 2000 byl do Zákaznického centra v Praze centralizován zákaznický servis i ostatních společností skupiny UPC (Dattelkabel, a.s., Kabel Net, a.s.). Centralizace zákaznického servisu se tedy týkala všech společností skupiny UPC. V řízení nebylo prokázáno, že by výše uvedeným opatřením byla způsobena újma zákazníkům.

Předmětem stížností zákazníků účastníka řízení byl kromě problematiky zvyšování cen za programové nabídky také způsob, jakým bylo toto oznámení o zvýšení ceny ze strany účastníka řízení sděleno zákazníkům. Úřad se tedy také zabýval podezřením na možné porušení zákona účastníkem řízení v souvislosti s oznámením zvýšení ceny za programové nabídky od 1.1.2001 zákazníkům.

V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že účastník řízení uzavírá se zákazníky Smlouvy o dodávce TV signálu či podobné smlouvy, na základě kterých zákazníkům zajišťuje dodávku TV programů dle typu programové nabídky. Práva a povinnosti smluvních stran jsou obsaženy ve smluvních podmínkách, které jsou nedílnou součástí smluv (vzor spr. spis č.l. 1056–7). Úprava lhůty nezbytné pro ohlášení změny poplatků spojených s poskytováním televizních služeb je obsažena ve všeobecných smluvních podmínkách, dle kterých je nutné změnu veškerých poplatků spojených s poskytováním televizních služeb oznámit uživateli nejméně 30 dnů před uskutečněním této změny. Dle zjištění Úřadu byli zákazníci účastníka řízení většinou vyrozuměni o zvýšení ceny za programové nabídky od 1.1.2001 již v první polovině měsíce listopadu 2000. Lhůta oznámení zákazníkům minimálně 30 dní před zvýšením ceny tedy byla účastníkem řízení dodržena. Úřad proto v souvislosti s oznámením zákazníkům o zvýšení ceny za programové nabídky od 1. ledna 2001 neshledal porušení zákona.

Seznámení účastníka s výsledky šetření

Dne 14.2.2001 se uskutečnilo v sídle Úřadu seznámení účastníka řízení s výsledky šetření a podklady pro rozhodnutí ve správním řízení S 84/2000. Zástupce účastníka řízení navrhl, aby Úřad správní řízení zastavil. Doplnění dalších důkazů účastník řízení nenavrhl. Ve svém vyjádření zástupce účastníka řízení Úřadu objasnil, z jakého důvodu bylo oznámeno klientům zvýšení ceny za programovou nabídku takovým způsobem, jaký účastník řízení zvolil – nejprve oznámení zkvalitnění služeb a zavedení služeb nových, a teprve potom bylo rozhodnuto o zvýšení cen pro rok 2001, přičemž toto zvýšení bylo zákazníkům oznámeno již v listopadu roku 2000 z toho důvodu, aby si zákazník byl eventuálně schopen zajistit alternativní příjem TV signálu.

Dále zástupce účastníka řízení namítl, že zahájené správní řízení předpokládá dominanci na trhu, která však dle jeho názoru není naplněna. Dle jeho názoru stanovisko Úřadu, který kabelovou televizi považuje za samostatný produkt služeb – přenos signálu prostřednictvím TKR, bez souvztažnosti k ostatním způsobům jeho šíření, zatímco v Evropské unii dochází k jinému způsobu členění trhu, kdy je relevantní trh definován jako trh dodávky TV signálu bez ohledu na způsob jeho přenosu, vychází z nepochopení technologického vývoje.

Odstraněno: Dalším předmětem správního řízení bylo podezření na nepřiměřené zvýšení cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001. V této souvislosti si Úřad vyžádal auditované hospodářské výsledky účastníka řízení a cenové kalkulace. ¶

Tabulka: Vývoj ceny za programové nabídky účastníka řízení v letech 1998 – 2001 ¶

Rok

... [1]

Vzhledem k námitkám účastníka řízení týkajícím se vymezení relevantního trhu tak, jak bylo provedeno Úřadem při zahájení správního řízení, provedl Úřad analýzu zaměnitelnosti způsobů dodávky TV signálu, na základě jejichž závěrů vymezil relevantní trh věcně jako trh služby spočívající v dodávkách televizního signálu, geograficky lokalitami, do nichž je televizní signál dodáván prostřednictvím kabelového rozvodu účastníka řízení a časově jako trh s trvalými dodávkami. Při vymezení relevantního trhu Úřad vycházel z analýzy skutečného stavu na daném trhu v České republice, který je odlišný od situace v jiných zemích.

V České republice není například, na rozdíl od Polska, dosud rozvinuta nabídka TV programů prostřednictvím digitálních satelitů. Například v rozsudku Antimonopolního soudu ve Varšavě č.j. XVIII17AMA 24/99 z 29. září 1999 bylo řečeno, že kabelová televize a satelitní digitální televize tvoří jeden výrobní trh, a to zejména proto, že oba typy přenosu TV signálu nabízejí zákazníkovi podobnou sadu televizních programů, fungují na smluvním vztahu, mohou nabízet další, doplňující služby (multimediální služby) a bylo prokázáno, že zákazníci kabelové televize přenášené přes satelit volně přecházejí na digitální satelitní příjem TV signálu. Produktový trh zahrnuje tedy dle tohoto rozsudku trh provozování televizních a telekomunikačních služeb přes satelit. Poněvadž polský trh je mnohem rozvinutější a digitální satelitní příjem TV signálu se zde považuje za rovnocenný s příjmem signálu u kabelové televize, nelze tento přístup v daném případě uplatit na situaci v České republice. V České republice je příjem digitálního satelitního vysílání velmi málo využívanou službou, nabízí ji od roku 1998 Česká televize a Prima TV jako balíček Czech links a ke konci roku 2000 zavedla satelitní digitální vysílání společnost UPC pod názvem UPC Direct. Služba Czech links je finančně velmi náročná (samotné pořízení digitálního přijímacího zařízení přesahuje 10 000 Kč) a není možné jejím prostřednictvím přijímat signál TV Nova, je v České republice málo rozšířená. Služba UPC Direct je zákazníkům nabízena teprve krátkou dobu a nenabízí celoplošné česky vysílané programy (ČT 1, ČT 2, TV NOVA, PRIMA TV). Úřad se tedy příjmem TV signálu satelitním digitálním vysíláním dále nezabýval.

Také odkaz účastníka řízení na definici relevantního trhu v Evropské unii nelze použít v předmětném řízení, neboť tyto definice relevantního trhu se vyskytují v případech koncentrací na věcně vymezeném trhu placené TV a technických služeb pro placené TV. Takto vymezený relevantní trh odpovídá činnostem spojujících se společností, případně jejich dceřiných společností, které patří vesměs mezi subjekty kontrolující oblast televizních vysílacích práv (především z oblasti sportu). Takto věcně vymezenému relevantnímu trhu logicky odpovídá i geografické vymezení relevantního trhu dle jazykových oblastí. Tento přístup nelze uplatnit v předmětných řízeních Úřadu, která se zabývají službou dodávky TV signálu, z čehož se odvíjí i vymezení relevantního trhu.

Účastník řízení také odkázal na situaci v Maďarsku. Dle znalostí Úřadu jsou zde do jednoho relevantního trhu zahrnuty televizní kabelové rozvody i satelitní přijímače (digitální i analogové). Důvodem tohoto přístupu je především značné rozšíření satelitního příjmu v Maďarsku na rozdíl od České republiky.

Ze všech těchto výše uvedených důvodů se Úřad neztotožňuje s názorem účastníka řízení na jiné vymezení relevantního trhu, než jaké bylo učiněno Úřadem v tomto rozhodnutí.

Poněvadž po seznámení účastníka řízení s výsledky šetření, které proběhlo dne 14.2.2001, Úřad provedl další šetření, a to zejména ve vztahu k vymezení relevantního trhu, proběhlo dne 18. října 2001 v budově Úřadu nové seznámení účastníka řízení s výsledky šetření. Právní zástupce účastníka řízení ve svém vyjádření navrhl zastavení správního řízení, neboť dle jeho názoru nedošlo ke zneužití dominantního postavení, ceny byly stanoveny přiměřeně k nákladům, ke všemu je zde snaha o snižování těchto nákladů. Ceny tak, jak byly stanoveny od 1. ledna 2001, nelze považovat za nepřiměřené.

Závěry Úřadu

Úřad ve správním řízení na základě analýzy způsobů přenosu TV signálu vymezil relevantní trh jako trh služeb spočívajících v dodávce televizního signálu a v souladu s ustanovením § 9 zákona prokázal, že účastník řízení je soutěžitelem, který má na určitém, přesně vymezeném území monopolní, popř. dominantní postavení.

Po posouzení všech otázek spojených s jednotlivými body předmětu řízení Úřad dospěl k závěru, že výsledky šetření nepotvrdily porušení zákona v žádné ze zkoumaných otázek, a proto není důvod, aby v řízení bylo dále pokračováno. Uvedené skutečnosti zjištěné v rámci správního řízení dokladují, že důvod řízení ve vztahu ke společnosti UPC Česká republika, a.s., odpadl.

Úřad proto podle ustanovení § 30 správního řádu rozhodl o zastavení řízení tak, jak je ve výroku uvedeno.

Odstraněno: Dále se Úřad zaměřil na podezření na nepřiměřené zvýšení cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001. Z analýzy hospodářských výsledků účastníka řízení a cenových kalkulací nelze dovodit, že navýšení cen za programové nabídky za rok 2001 je nepřiměřené vzhledem k hospodářské hodnotě dotčené služby, proto ani v tomto bodě Úřad neshledal porušení zákona.¶

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podle ustanovení § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím téhož Úřadu, a to do 15 dnů ode dne jeho doručení. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Ing. Jana Konopiská
pověřená řízením odboru

Rozhodnutí obdrží:

UPC Česká republika, a.s.

v zastoupení: JUDr. Jiří Voršilka

AK Pelikánová, Voršilka, Zoufalý & partneři

Národní třída 10

110 00 Praha 1

Dalším předmětem správního řízení bylo podezření na nepřiměřené zvýšení cen za programové nabídky pro zákazníky s platností od 1. ledna 2001. V této souvislosti si Úřad vyžádal auditované hospodářské výsledky účastníka řízení a cenové kalkulace.

Tabulka: Vývoj ceny za programové nabídky účastníka řízení v letech 1998 – 2001

Rok	KLASIK	MINI	Meziroční nárůst	
1998	210,-	69,-		
1999	255,-	89,-	21 %	33 %
2000	333,-	116,-	31 %	26 %
2001	366,-/378,-	148,-	10 %/14 %	28 %